

CATALVNYA SOCIAL

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5, BARCELONA

APARTAT 273
TELEF. 1114

El retir obrer de vellesa

Dins vuit dies, o sia el 24 del present Juliol, començarà el nou regisme del retir obrer obligatori a Espanya.

El tenien establert, ja molts anys abans de la guerra, Alemanya i Anglaterra, amb caracter obligatori; Bèlgica, amb caracter mixte; i estava a punt d'establir-lo França (mancant sols la consignació en el Pressupost), quan esclatà el magne conflicte europeu.

Podem senyalar amb pedra blanca la data de 24 de Juliol de l'any 1921. I, amb ella, recordar la tasca meritoria, una de les poques tasques serioses del nostre Estat, de l'Institut Nacional de Previsió.

Ara bé; el nou regisme de pensions per a la vellesa vindrà a remeiar les necessitats d'aquesta, quan la mateixa vagi acompanyada del fret de la soletat, de l'absència dels fills, del desempar de la familia i de l'amo? No, evidentment. Una pesseta diària no servèix per a matar la fam i el fret, ni per a fer front als estats de malaltia i decrepitud propis d'aquesta darrera estació de la vida. Aixó, encara, sense tenir en compte que un pobre vell necessita tant de l'amor de les persones mes arrimades an ell, com del menjar; tant de l'ajud del bon guiatje plè d'afecte, com de la medicina en cas de malatia; tant de la tebior de la llar, com del foc material que mata el fret.

Per aixó nosaltres, tot i saludant amb joia l'aparició del nou regisme del retir obrer, no sabem entussiasmarnos amb el mateix. Es necessari, sí; es indispensable, també. Però no arribarà mai a substituir l'ajud, l'ampar, l'afecte d'una familia, d'una llar, d'un patró cristià coneixedor de les seves obligacions envers als seus criats. I aqueixa familia, aquella llar, aquest patró, només son producte de les virtuts cristianes. I només en la pràctica de les mateixes per part de la familia i del patró (després d'haverles practicat ell) podrà trovar el vellet el pa nodridiu pel cos i la tebior afectuosa per l'esperit.

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

La crisi plantejada per la sortida del Ministeri dels senyors Argüelles i Piniés, no ha tingut les amples conseqüències que hom esperava. I es que el senyor Allendesalazar és víctima de la politiqueta de grups que'l mantenen encadenat al Poder, a manca de cosa millor per a substituir-lo.

Els senyors Argüelles i Piniés foren canviats—pels senyors Ordoñez y Wais; i això fou tot. Un altre pedaç posat en aquesta tela mil vegades apedaçada del Govern, i com si els temps i els problemes estessin per interinitats—i no reclamessin un Govern fort i vinculat.

El senyor Cierva segueix essent l'eix de la política. És l'únic que en el Govern fa soroll, ja que els demés no's mouen. Però iquin soroll! Ara, per exemple, ha autoritzat tota mena d'exportacions, sense limitació, essent així que els problemes de subsistències estant més aguditzats que mai. I no n'ha tingut prou amb això, i ha arribat fins el sobreseïment de tots els expedients de defraudació, que en nombre d'alguns centenars estaven pèndents de solució del Ministre, sense donar per això més raó que la seva lliberrima voluntat.

Els enginyers d'Obres públiques han fet una crida als seus companys de tota Espanya en favor de la «reconstitució nacional» a base dels projectes d'obres i transports del senyor Cierva, evidentment refusats pel Parlament. L'opinió ha rebut malament el gest dels enginyers, ja que no es pot tolerar que uns funcionaris de l'Estat propugnin uns projectes que les Corts i fins el mateix Govern han refusat. ¿On aniríem a parar amb aquests procediments? ¿No és aquest el camí de l'anarquia?

Les esquerres (i encara hi ha esquerres!) han publicat un manifest respecte a certs procediments usats, segons ells, pel Govern en les qüestions socials de Barcelona cridant l'atenció dels caps liberals sobre el respecte que es deu a la Constitució de l'Estat. I els caps liberals, que no volen ara el Poder per no comprometre el seu immaculat programa, han dirigit un requèriment al Cap del Govern, el qual a la vegada ha contestat amb un altre document i amb uns quans xistes d'En Bugallal. II les esquerres i els liberals i els conservadors han restat tant tranquils disposant-se a passar l'estiu el més lluny possible d'aquell Madrid a 40 graus! I els assumptes de subsistències, del Marroc, de Tànger, dels crims socials etc., tant tranquils també!

ESPANYA ENFORA

Per fi sembla que la qüestió de Irlanda ha entrat en vies de solució. A la crida de Lloyd George hi respongué Mr. De Valera amb una general acceptació i amb un manifest al poble irlandès a fi de que es suspenguessin les hostilitats durant les Conferències amb els anglesos. Així ha sigut fet, i després de mesos i d'anys en que la sang tacava els carrers d'Irlanda, un període de pau ha començat. Tot el món té fixat l'esguard en aquelles interessants negociacions i que Déu faci arribar a bon terme! Ho necessita l'Illa dels Sants, però no menys el formidable Imperi anglès.

A l'Alta Silèsia es va produir una topada entre francesos i alemanys, de la qual en resultà mort algun militar francès. La diplomàcia utilitzà de seguida tots els ressorts en ella habituals i tot ha acabat bé com en les comedies casolanes.

El President Harding ha invitat a les potències a una Conferència per a reduir l'armament. Cap impressió es té per ara, de l'efecte produït per la crida dels Estats Units. Tantsols algun diari oficios, com el «New York Times» confia en que les potències respondran favorablement al noble desig exterioritzat des de la Casa Blanca.

França ha manat als seus delegats en el Tribunal de Leipzig l'immediata retirada en el mateix. Sembla que la causa ha sigut quiscuna Sentència no prou del gust de França dictada per aquell organisme internacional. Els alemanys diuen que la retirada no és definitiva; i Lloyd George no s'ha mostrat explícit sobre aquest particular en les seves declaracions a la Cambra dels Comuns. Veurem com acabarà la qüestió.

Els italians es mostren ocupats, ara, en festejar el Princep hereu del Japó, hoste seu. La política, des de la darrera crisi, resta quieta.

Portugal ha renovat les Cambres, obtenint majoria el Govern.

El rei de Grècia s'ha fet càrrec de l'alt comandament de les tropes, que sofreixen forts contratemps. La solució rau en l'intervenció anglesa, que no se sap, ara com ara, quina extensió tindrà.

ONESELF.

Paraules cristianes

Aquesta setmana En Carles Périn ens donarà la feina feta. Una antologia de textos del seu llibre *El Patró* del qual parlarem en l'article passat, serà el millor esmers d'aquest espai: la seva lectura ens serà exercici restaurador de l'autèntic ordre cristià, que els homes de bona voluntat hem de reedificar a tota pressa, car nostra causa està minada per la literatura paradoxal del que en podríem dir espartaquisme conservador i per les pràctiques, més paradoxals encara, del pistolisme de dreta.

Mirem com En Périn senyala la constitució del nexa social no pas al sindicat sino a la casa industrial: al grupu productor. «El grupu productor constitueix una societat de un caràcter particular, en la qual la comunitat del treball forma el llaç i els membres de la qual estan units per una solidaritat que no pot ésser trencada sense que tots en sufreixin igualment. En l'ordre general de la societat, la família forma el grupu primordial, la unitat radical sobre la qual descansa el conjunt. El grupu industrial, en el qual totes les forces de la producció funcionen sota l'autoritat i direcció del patró, ocupa en l'ordre econòmic, una situació anàloga: es la *família industrial*». (cap. III.) (1).

Una mateixa amenaça d'anarquia combat avui la família i la fàbrica. Quina diferència entre la llar antiga i la moderna, quina diferència entre el taller actual i el d'aleshores! (cap. I.) «Llavors el pare parlava en nom de Déu: el seu poder, que participava ensem de la justícia i de la caritat, trobava en el fill, una obediència, en el qual, unint-se l'estimació al temor augmentaven la fidelitat. El mateix succeïa al taller, on el patró exercia sa autoritat en virtut del mateix manament pel qual Déu revesteix de poder al pare: l'afecte i confiança recíproques temperaven ço que el dret de l'amo té en sí mateix de rigorós. Sota aquest règim que Déu penetra en totes ses parts, rares vegades apareixien les pretensions irritants i intracables de l'interés individual i de l'estricta dret, que fan neixer les desconfiances i animositats en les relacions, on tot hauria d'ésser concert benèvol i cordial cooperació.»

Ningú més interessat que el patró en retornar les coses a son lloc degut: «Si els obrers li retiren la bona voluntat, no sufreix l'empressari en sos interessos? ¿El treball execu-

tat amb repugnància, és igualment fecund i perfecte que el que es fa de bon grat? ¿Hi ha algún patró que sostingui que l'obrer llibertí, embriac, desordenat en sa vida privada, discol en la vida pública, produeix a la fàbrica tot el que pot dar de sí el treball d'un home exempt de vicis, arreglat tant en sa vida pública com en la privada? ¿Hi ha cap patró que no temi, per ço que's refereix al ordre del treball i a la regularitat i fidelitat en el treball aqueixes tendències del proletari a la democràcia, en les quals l'esperit de protesta contra l'ordre regular de les societats té per conseqüència la revolta contra la subjecció del treball?»

El patró es, doncs, un mantenidor natural no sols de l'ordre industrial, sino també de l'ordre social i públic: «El patró, no es solsament un dels elements essencials de l'organització del treball, sino que sa influència i la seva acció trascendeixen molt més enllà de ço que estrictament s'en diu l'ordre econòmic, i té una missió que ha de complir dintre de l'ordre social.» (cap. VI). Això atrau sobre el patró una responsabilitat social grandíssima: «Ja ho hem dit al principi: hi ha una jerarquia en el mon del treball, i dins d'ella el patró es l'autoritat. A ell correspon la superioritat del comandar i de l'influència. Però en qualsevol lloc on s'exerceix una autoritat hi ha una responsabilitat davant dels homes i en la presència de Déu. La responsabilitat del patró és de les més graves. Com ho tenim vist, està lligat envers els obrers de casa seva, envers els seus col·legues els altres caps d'indústria i envers la societat en general. El patró pot fer molt mal, així com també pot fer molt bé... Un hom és responsable davant de Déu no sols del mal que directament fa a un altre, sinó també del mal que deixa fer quan pot impedir-ho. També s'és responsable dins d'una certa mida, del bé que s' deixa de fer.» (cap. VIII.)

L'eficàcia de l'acció patronal és insuperable: «Jamaí fos quin fos el zel i la intel·ligència, homes estranys al taller, atrauran ni captivaran a l'obrer, com ho conseguiran els caps d'indústria quan aportin al patronat el veritable esperit de la caritat cristiana.» (cap. IX). ¿Sobre quines necessitats de la vida obrera ha d'actuar la supervisió patronal? «La religió, la moralitat, la vida de família, el desenrotllament intel·lectual i professional, la salut i la malaltia, la previsió i la economia, la estabilitat del contracte, els interessos econòmics i l'assistència mútua, el repós, la vida material.» (cap. X.)

Ah! però, el patró no podrà ni sabrà pas com començar a conèixer sa missió ni per

(1) Els subrellats son meus.

tant complir-la si abans no es deixa la vida mundana i retorna a l'austera comunicació directa amb els seus obrers. «Es convenient que els propietaris i els patrons de l'indústria es barregin per mitjà del patronat amb els seus obrers, *que resideixin menys als seus salons i visitin més els camps i els tallers.*» (cap. XIII).

«Abracin aquesta veritat els homes que disposen de l'influència i de la riquesa... *reformin sa vida pública i privada sota la direc-*

ció de l'Església, i no serà necessari gaire temps per a que les classes es reconciliïn i sigui vençut l'individualisme.»

Tals son les paraules que tanquen aquest llibre d'or, el qual citarem encara altres vegades. Demanem, des d'aquí, a l'editor, senyor Subirana, que el posi en català i el llençi altra volta al públic assedegat de veritat i de llum.

R. RUCABADO.

La veritable noblesa

La marquesa de Rosablanca és una dama exquisida i espiritual. Estima l'art, la bellesa, la poesia. Viu allunyada de la societat. El seu marit és un home vulgaríssim que no ha comprès la grandesa d'esperit de la seva esposa. Els esports i el joc son la seva única preocupació. Per ell la vida no és altra cosa que un camp de tennis i una taula de joc. De vegades torna a casa ubriac i la seva esposa en veure'l en aquell estat d'inconsciència s'aparta d'ell amb indignació i repugnància. Es un home donat a la lascivia. Quan la marquesa de Rosablanca s'uní amb ell, no tenia sinó divuit anys. Era de mena somniosa. Tenia els ulls dolçament clars i parlava tan bellament que tothom l'estimava. No havia estimat mai. Quan li digueren a cau d'orella que era gentil i formosa, s'estremí de goig. Ella creia en l'amor pur. Somniava tenir un espòs que l'estimés serenament, que comprengués el seu esperit, que volgués seguir amb ella el camí de la vida, que convertís en realitats les seves il·lusions.

Volia haver una llar, de la qual en fos proclamada regina. Però quan conegué íntimament el seu marit, hagué una gran desil·lusió.

El món es presentà davant el seus ulls amb els seus horrors. Senti una tristesa molt fonda i el seu cos emmalaltí. Aquell home que fingia un amor tan pur i tan vehement, no era sino un cadaver, una sepultura blanca. Els somnis s'esvairien com lleu funerària i la

realitat unglejà el seu cor puríssim. Ningú conegué els turments de la jove marquesa.

Plorava en la soletat de la seva cambra i somreia davant les amigues. Per què confiar aquestes penes tan íntimes, pensava, si ningú et planyerà? No tens un marit ric, elegant, d'una família il·lustre? Doncs, que més vols? Cert que et manca l'amor, però qui hi creu en l'amor? Les meves amigues em diuen que soc una dona romàntica i sentimental.

Passaren dies i dies i s'anava accentuant més el divorci espiritual que existia entre ella i el seu marit.

Déu es compadí de la pobre marquesa i li donà un fill. En el seu cor entenebriu hi penetrà un raig de claror. Ja era mare. Ja tenia un fill formós amb les galtes sonrosades i els ulls brillants. El besava apassionadament i se'l mirava tota enternida.

Bella cosa és tenir un fill, exclamava folla d'alegria! Senyor! com és possible que jo sigui mare d'aquest infant, bonic com un Jesuset! Ja no us demano res més, Déu meu! Tenint un fill ja ho tinc tot! El seu marit seguia divertint-se, però la marquesa ja no es preocupava d'ell.

Si alguna nit arribava ubriac i amb els ulls encesos de luxúria, el contemplava amb una gran indiferència.

El fill anava fent-se gran sota la influència perniciosa del seu pare. Els infants fan el que veuen fer. El fill de la marquesa serà un altra víctima de l'home groller i sensual que menysprea el cor d'una dona honesta.

Pobre fill meu, exclama moltes vegades la pobre mare, com pots ésser bó si el teu pare et dona mals exemples!

Quan arribà a la edat més perillosa de la vida, en aquella edat que les passions i els entusiasmes s'agiten follament dintre del pit com un mar tempestejat, seguint els consells dels seus amics s'entregà com el seu pare a una vida platxerosa i desordenada.

La marquesa començà de bell nou a pujar el camí del calvari.

Veient que el seu marit no es preocupava del seu fill, li va dir: Escolta, Lluís; tú eres la meua il·lusió, fill meu, i ara ets el meu turment. Per què ets tan irreflexiu? Com vols que el poble t'estimi i et respecti, si no tens consciència i ets esclau de les passions? Et creus superior als demés homes perquè els teus pares t'han donat un títol nobiliari? No; la fama i l'honor els has de conquerir amb el teu propi esforç. No és pas així com aconseguiràs que la gent t'estimi. La noblesa hauria d'ésser l'espill del poble. Quina és la teua cultura, fill meu? Ets amic de les grans intel·ligències o bé de les grans fortunes? Coneixes els nostres artistes i poetes? Saps què cosa és art? Quins son els teus autors predilectes? Ah! el teu saber és ben migrat. Coneixes les cases de joc i de vici i mai has visitat un museu ni una biblioteca. Es que tens mort l'esperit? Creus que no havem sinó de pensar amb les necessitats d'aquest pobre cos fet de fang?

Donaràs una forta quantitat per l'adquisició d'un auto, d'un cavall o d'una joia i els negaràs a un artista a canvi de l'obra que ha concebut en un moment de bellesa. Tú no coneixes la febre creadora. Si vols que els homes t'admirin vigoritza el teu esperit malalt i enriqueix la teua intel·ligència amb l'estudi i la meditació.

—Parles molt bé, mamà, però no em convenc. Si soc ric el mon serà meu. La gent es befa dels savis pobres i admira i adula els ignorants rics.

—La gent inculca, sí, però no els homes intel·ligents. I de l'altra vida que no t'en preocupes?

—Quan seré vell ja meditaré aquestes coses. Ara que tinc els llavis plens de cançons i rialles i el cor em bat fortament no em vinguis amb filosofies cursis.

—Pots assegurar-me, fill meu, que arribaràs a vell? No pots morir avui mateix?

—No segueixis, mamà. Tú no m'estimes tant com el papà. Sempre m'estàs sermonejant.

La mare emmudí i se'n anà amb els ulls humitejats.

La marquesa observà que el seu fill estava fonamentament preocupat. Serà el penediment que el crida a penitència i reflexió? No; té

el cor massa endurit per què la força persuasiva de la paraula aconseguís ablanir-lo. Com que les mares endevinen quan es turmentat el cor dels fills, es decidí a esbrinar els motius de la sobtada tristesa d'En Lluís. Llegí les cartes que servava en un calaix de la seva taula escriptori i conegué els secrets del seu fill. En una de les cartes es recordava que havia de fer efectiva la quantitat de vint mil pessetes per l'adquisició d'un collar de perles. La darrera que trobà fou la més interessant. La lletra era de dona. En curiosida la llegí. En aquesta carta, la pobra Mercé, li diu coses enternidores. Li parla de un fill que aviat naixerà i que no tindrà pare. Li diu que fugirà lluny on ningú conegui el seu pecat i que perdona tot el mal que En Lluís li ha fet.

La marquesa de Rosablanca amb el cor trossejat però amb l'esperit ben serè crida el seu fill i li diu: Per què és el collar que has comprat?

—Es un compromís, mamà, respón En Lluís nerviosament. Una artista me'l demanà.

—Quin cinisme! Jo et donaré aquesta quantitat, perquè la teua honra és la meua.

Mostrant-li la carta de la Mercé, li diu Lluís, aquest paper em revela la infàmia que has comès amb una pobra noia. Confessa que ignorava la teua posició social, car tú li havies dit que no eres sinó un pobre estudiant i declara amb un gran enterniment que t'estimava amb una gran passió. Que has fet, Lluís! Creus que es pot jugar amb el cor i l'honra de les noies pobres? Has comès una mala acció. Per estimar-les furtivament considereu dignes totes les dones, però quan escolliu esposa, perquè no minvi el vostre prestigi, no voleu sinó donzelles riques i distingides. El vostre orgull us priva d'unir-vos amb una noia humil, però no teniu cap mirament quan es tracta de seduir-la. Respón, Lluís, la Mercé, aquesta pobre desgraciada, és una bona noia?

—Sí, mamà, és bona, massa bona. Jo l'he perduda. M'estimava molt.

—Doncs, et casaràs amb ella.

—Com és possible que m'uneixi amb una dona tan humil? No deixaré d'ésser noble?

—Si repares el mal que has fet i et regeneres, hauràs conquerit el veritable títol de noblesa.

CIVERA.

**Aquest número ha
passat per la censura**

El cost de la vida i la baixa dels jornals

A les nacions on els governs saben governar i governen, van baixant els jornals automàticament segons la baixa del cost de la vida. Els obrers, capacitats dels seus deures tant com dels seus drets, s'hi conformen ja que saben que les lleis econòmiques son tan inflexibles com les de la naturalesa i que la boigèria dels temps de la guerra en que guanyaven uns jornals molt alts, ha passat a la història.

Altra guerra ha esdevingut després d'aquella, i per cert, la nova guerra té per principal element de victòria els jornals ajustats a les circumstàncies de cada país relacionades amb els països econòmicament enemics.

Els elements productors que no's fassin càrrec d'això, que pleguin.

* * *

Aquí, a Espanya, estem completament desorientats en aquesta qüestió, icom en tantes altres!

No hi ha una política d'abaratiment, ni, per tant, cap pla de posar els jornals en relació amb el cost de la vida.

Aquí caminem a les palpentes. Els fets bruts de la competència peguen de boig a patrons i a obrers, i aquí caig i allí m'aixeco, van uns i altres de tomballons cap a un desastre definitiu.

A Barcelona s'ha volgut fer un assaig de política d'abaratiment; però els resultats no han pas correspost als bons propòsits ni a la primera empena dels iniciadors d'aital política.

Han baixat un xic la carn, el sucre, les mongetes i molt pocs articles més; però el pa és car i dolent com en els temps de la guerra (mentre veiem que baixa de preu i millora de qualitat arreu d'Espanya); la llet, el peix i el carbó segueixen pitjor que aleshores, i les fruites i verdures estant caríssimes com mai, sense que el suspirat mercat central lliure, instalat al Born, serveixi per a res, per ara.

I no parlem de lloguers, ni del ram de la vestimenta, ni dels honoraris i preus de metges, dentistes, advocats, apotecaris, botiguers, etcètera. Casi bé tots han donat com a ordinaris i definitius els tipus extraordinaris que es fixaren ells mateixos en ocasió i amb excusa de la guerra.

¿I què direm dels acaparadors i negociants que ara un ministre inversemblable acaba de indultar de tot càrrec amb escàndol de tota justícia, causant al Tresor un dany irreparable i a la moral pública un remarcable afront?

* * *

I lo pitjor del cas és que moltes indústries, amb el cost actual de la mà d'obra, no podran sostenir-se. Son nombroses les fàbriques tancades, o mitj tancades, i altres més les que lluiten per no tancar.

Una sabia i constant política d'abaratiment de la vida és avui dia tant indispensable com el pa que'ns menjem.

Mes ¿com demanar una aital política si ni govern tenim a Espanya?

¿Com demanar-la si ara mateix el Ministre de Foment obra de bat a bat les fronteres a les exportacions de productes quals preus estan molt per damunt dels preus ordinaris, amenant per aital motiu que s'enlairin en vers de baixà?

* * *

Escrites aquestes ratlles, llegim que la Confederació de Obrers Catòlics de Llevant demana al Govern que, sense perdre temps, indagui per medi dels seus delegats la situació de les indústries i, després de escoltar a patrons i a obrers, procuri que els salaris es posin en equitativa relació amb el cost real de la vida.

Aqueixa harmonia que demana la C. O. C. de Ll. és la base del benestar econòmic dels brassos de la producció, i un dels supòsits necessaris per la pau socials, i no dels menys importants.

El 24 de juliol...

proper començarà el nou Regime de Retirs Obrers que tindrà per objecte concedir als treballadors una pensió de vellesa i d'invalidesa en cas de impossibilitat pel treball.

En ell hi van compresos tots als assalariats que no cobrin mes de 4.000 pessetes a l'any i que es trobin entre els 16 i 65 anys.

Entre el patró i l'Estat constituiràn als assalariats que en el 24 de Juliol no tinguin mes de 45 anys, la pensió de 365 pessetes a l'any, cobrable desde els 65 anys. Y als majors de 65 anys s'els constituirà un fons de capitalització de manera que puguin esser atesos a la seva vellesa.

La quota mitja que pagaràn als patrons sirà de 3 pessetes mensuals per obrer, o deu centims per dia i obrer en el cas en que aquest no hagi treballat el mes sencer.

L'Estat satisfarà 12 pessetes anyals per cada obrer que hagi treballat un any, o una pesseta per cada hu que hagi treballat un mes.

El pagament per part de l'amo i de l'Estat es obligatori, senyalant fortes sancions en el cas d'incompliment.

Els obrers podran augmentar la seva pensió, o avançar la data del retir, o constituir un capital-herencia amb impositcions voluntarias.

Als obrers que paguin voluntariament les quotes que marca el Reglament durant dotze mesos sens interrupció, tindran dret a que en cas d'invalidesa s'els otorguin els beneficis del regime d'invalidesa complementari del dels retirs.

El Quint Poder

Qui no mana, mana

El bó de Montesquiu certament que no era posseïdor de evidència. Ell, per tal de sotraure el Poder de la Tirania, va conjuminar tot un sistema d'engranatge impersonal en el qual les funcions d'aquell anaven dividides i sobre totes les parts hi posà una ficta representació que harmonitzava l'obra de conjunt i feia impossibles les mutues intromissions i entrebancaments.

Mecànicament havien d'actuar les tres branques del Poder, la legislativa, l'executiva i la judicial, i a l'eix de la roda de l'Estat, el Poder moderador... i tot marxaria com una seda.

La veritat és que, d'anar tot així, la dictadura legal era bandejada per sempre, però, encara que desagradable, no és aquesta la més perillosa. La que naix al marge de les lleis és sempre pitjor cent vegades, perquè encara que sigui honrada i adhuc beneficiosa, és fruit de la indisciplina que dona batzegada al principi d'autoritat.

Avui a casa nostra (no volem ficar-nos a la del veí) fa temps que per feblesa del Poder patim de les airades intervencions en la vida de l'Estat de tots els estaments, i ultra tots els perills el més espaiador és quan l'acte de subversió surt d'aquells cosos organitzats que depenen directament de l'Estat.

Perquè l'Estat és la representació de tota la Nació i els funcionaris són dependents, criats d'ella, i si per un acte d'imposició sobre el Poder la voluntat del funcionari sura, vol dir que el criat ha manat a l'amo. No es vulgui dir que és el cas d'una minoria intel·ligent i disciplinada que triomfa sobre una majoria, perquè l'empleat de l'Estat com a tal no està en igualtat de condicions per la lluita; encara que la majoria dels ciutadans fossin buròcrates, la burocràcia no representaria la majoria dels ciutadans: Es el Sindicat de minyones que volgués ordenar el tarannar de cada casa particular.

Em de distingir en aquestes impossicions aquelles que es refereixen a millores de classe i les que pertuquen a la vida de l'Estat.

Les primeres solen resoldre's amb la vaga de funcionaris, obertament combatuda en el ideal, encara que un Govern típic la soporti.

Les altres, les que van directament a les entranyes nacionals, les que tendeixen a subrogar-se en la governació l'estament funcionari, tenen molta més importància. La Nació va malament, els seus dependents la volen salvar ¿cóm? No col·laborant, posant tot el suc del seu cervell en el treball, no. Rebel·lant-se. ¡Home, moltes gràcies, vaja una manera d'enfortir el Poder!

Aquest cas s'ha dat arà amb l'actitud del cos d'Enginyers de l'Estat davant els projectes del Ministre de Foment, nomenats de *reconstitució nacional*. Havien sigut prou debatuts al Parlament, el Poder legislatiu en té prou esment, i ara aquests funcionaris, criats precisament del Ministeri on els projectes radiquen, volen imposar-se. Ens preocupa ben poc que sigui la intervenció a favor o en contra de l'obra del seu cap, però volen imposar-se i n'hi ha prou per a protestar d'aquest fet.

I el perill més gros d'aquesta miena d'actuació és que aparentment l'intent és lloable, es junten per la defensa de la Nació; hi ha un fons d'abnegació, no l'egoïsme d'un augment de sou o una nova confecció escalafònica.

Cal per això tenir més compte i no deixar-nos seduir, cal reaccionar. I dic reaccionar perquè de fet les mateixes lleis bàsiques de l'Estat accepten en determinat cas aquesta intromissió i les persones pacífiques i plenes de bonhomia se'n gaudeixen. Ens referim al que s'anomena Estat de Guerra, és patrimoni d'un Poder tan exahurit que ha d'entregar totes les seves prerrogatives a un seu braç, a un estament dependent d'ell, en quant l'anormalitat treu el nas.

Què de particular tindrà, doncs, que el funcionari se senti amo? I això és sols l'exemple.

Procurem que la feblesa del Govern no exigeixi que un deixeble de Montesquieu ens inventi el quint o el sisè Poder, perquè amb quatre ja n'hi ha ben bé prou.

Juli VILA ORTIZ.

LA POLÍTICA SOCIAL DE L'ESTAT

Solució del problema de les cases barates.

ELS LLIBRES NOUS

PREGUEM ALS AUTORS I ALS EDITORS QUE VULGUIN QUE DONEM COMPTA DE L'APARICIÓ DE LLURS LLIBRES EN AQUESTA SECCIÓ, QUE ENS REMETIN UN EXEMPLAR.

CAPITAL ET TRAVAIL.—*Vers des temps nouveaux.*—Paris, Perrin, 1921.

L'autor, el senyor Deloncle, és un partidari entusiasta de la cooperació entre el capital i el treball, baix la modalitat de la participació en els beneficis i en la direcció. No en va intervingué ell com un dels personatges més preeminents en la llei de 1917 dictada en la República Francesa sobre l'accionariat obrer, la qual sense pretendre que sigui una obra perfecta, la defensa contra les múltiples i apassionades crítiques de que és objecte.

El senyor Deloncle exposa amb honradesa tots els arguments que s'han fet en pro i en contra sobre la qüestió de la participació en els beneficis i que ha promogut tan vives polèmiques, retraient extensament els documents més favorables a la seva tesi; tot el seu treball està inspirat en un esperit d'ample optimisme que sense dubte el porta mantes vegades a caure en el terreny de la fantasia. Llegint l'obra hom treu la impressió que les objeccions son tractades massa a la lleugera.

En la esfera doctrinal tindriem que fer més

de una reserva. El senyor Deloncle condemna el salariat en nom de la justícia que *exigeix* reemplacar l'antic contracte pel d'associació. Aquesta afirmació és massa absoluta per a que no pugui ésser pregonament discutida.

Després de tot això, si els nous temps veuen funcionar ordenadament les cooperatives de producció, les mines pels miners, la fàbrica pels treballadors, la terra pels bracers, el millor argument en el seu elogi i apologia serà el resultat que portin. Per ara a Rússia, ja veiem que és catastròfic...

A. Lugan.—*L'ENSEIGNEMENT SOCIAL DE JESUS.*—*La loi sociale du travail.*—Paris, 1920.

El senyor Lugan reinvidica per a l'Evangeli la glòria de l'ennoblement i glorificació del treball que algú s'ha esforçat en negar hi fos alabat sisquera, fonamentant-se en aquelles paraules de l'Evangeli que diuen que els filis no filen, etc. Aquesta objecció que es fa no es basa en cap argument científic, ni senzillament racional, car lo que Jesús amb paràbola volgué dir, fou que els homes devien tenir més confiança en Déu sense que mai ni una sola vegada recomanés l'inèrcia. La vida del bon Jesús tan laboriosa a Nazaret, els seus exemples i paràboles tretes de la vida del camp, les conclusions sobre tot d'aquelles tan hermoses dels talents, dels operaris... demostren clarament que el treball tan despreciat llavors trobà en el Fundador del cristianisme, l'apologista i el rehabilitador.

ULIANICH.

De la Rússia bolxeviquista

Contents i enganyats

La «Petrogradskaïa gazeta» del 18 de Desembre de 1918, publica el següent decret atanyent a la supressió de la distinció en classes dels vagon dels trens:

«Per decret del Consell de Comissaris del poble és suprimida la distinció de vagon de viatgers en classes. Un tipus únic de vagon és establert. El tipus adoptat temporalment (?) és el dels vagon de tercera classe; oimés, a conseqüència de la manca actual de cotxes, els de quarta classe es consideraran també com de tercera.

«El preu dels bitllets es pagarà segons la tarifa de primera classe, comprenent-hi el sobrepreu de la taxa de l'Estat i un vint-i-cinc per cent d'augment.»

Si es va complint aquest decret-xisto, tots els ciutadans russos viatjaran igualment de tercera i de quarta, però tindran el luxe i es donaran el pisto de dir que paguen com si anessin a primera i encara regalen la taxa de l'Estat i un vint-i-cinc per cent més de sobrepreu.

R. NEGRE I BALET.

Teoria i practica

La lluita social plantejada avui en tot el món, com a realitat viva que és, està supeditada a una llei. Esbrinar ben bé aquesta, desentranyar-la per les seves manifestacions externes i un cop coneguda combatre-la sense defalliment, és alhora que una estricta obligació un deure de sinceritat dels qui vetllen per la cristiana redempció dels pobles.

La lluita social de que som testimonis és una lluita plena d'oprobis. La venjansa presa com a llei de convivència. L'odi de classe, sempre atiat per la follia i la iniquitat dels seguidors d'una *Utopia*, i les concupiscències i amoralitat dels propugnadors d'un *Ordre*, han trencat els lligams de fraternitat en que estava estructurat el món. I com a frase sintètica de tota l'ideologia social, solament rumureja per nostres orelles aquell célebre «Vae victis», pronunciat per qui preten empunyar la balança de la justícia mentre fa decantar-la amb el pés de l'arma triomfadora.

L'atmosfera materialista, embrutidora i nefasta, és un camp excelent per a l'acció anarquista. Tota l'estrategia de llurs capdills consisteix en preparar ben bé el lloc on situar les seves forces, per a donar la batalla. L'humanitat planteja i recula espaiada. Un retrocés ben visible en el camí de la civilització s'inicia.

L'única força capaç de contenir aquest retrocés, és el cristianisme, obrant una transformació interna en els esperits i una altra externa

en la marxa social. Ella és la única qui de nou, imponent el baf del seu espiritualisme, pot regenerar a la faisó bíblica el tros de llot humà.

Enfront de l'obra social del cristianisme eminentment constructiva, i basada en la fecunditat de l'amor i el sacrifici, tota teoria, tot sistema porta la tara de cosa eixorca.

Conservar la societat en els seus essencials interessos i atendre al progrés de la mateixa segons les condicions d'una sana civilització, ha sigut la divisa dels grans reformadors. No oblidant mai que és llei de mecànica social, que la opressió deu produir una reacció ultracompenadora, com diu l'eximí P. Francesc de Barbens.

El programa social del cristianisme, vinculat en l'alta teologia, ofereix assenyables normes de actuació social. Actuació tant més eficaç quan cristallitza en organismes socials, que s'adaptin a la realitat.

La tasca dels directors del moviment social cristià deu ésser, doncs, doble. Per una banda, teòrica, contraposant a les pseudo-doctrines socialistes, l'única i viable que brolla de l'evangeli.

I per l'altra, pràctica, *creant, organitzant i vigilitant* institucions de *previsió, terapèutica i tutela social*.

Que si és bona cosa presentar la doctrina social en forma de sistema com ho feren amb la científicoreligiosa els Escolàstics de l'Edat Mitjana, no és cosa despreciable, i donada la finalitat social que es persegueix és cosa millor encara, el sistema pràctic d'organització.

F. MANICH.

NOTICIARI

Designats per el senyor Bisbe els que deuen exercir els càrregos de Director general i President de «Acció Popular», i havent-se reunit els compromissaris de socis i entitats adherides a la mateixa per a fer els nomenaments dels demés càrregos vacants en la seva Junta Directiva, ha quedat, aquesta, constituïda en la següent forma:

Director general, M.ltre. Sr. Dr. Josep

Maria Llovera; *President*, Excm. Sr. D. Ramon Albó; *Vis-president primer*, D. Narcís Pla i Deniel; *Vis-president segon*, D. Joaquim de Nadal; *Tresorer*, D. Jaume Roig i Puñet; *Vis-tresorer*, D. Joan Alandi; *Contador*, D. Josep A. Blanco; *Secretari*, D. Francisco Manich; *Vis-secretari*, D. Joan Bta. Roca; *Vocals*: Rnt. Dr. D. Joan Alemany, don Dionis Cabot, D. Derideri Canals, D. Joaquim Civera, D. Gervasi Puiggrós, D. Enric Sagnier, D. Andreu Subirachs, Rnt. D. Josep Valdé, D. Ignasi Ventós-Mir, D. Josep Vidal i Barraquer i D. Pelai Vidal de Llobatera.

Forman la Junta de Patronat els senyors següents: *President*, Excm. Sr. Marqués de Comillas; *Vocals*: Excm. Sr. D. Emili Carles Tolrà, Marqués de S. Esteve de Castellar, D. Antoni Jansana, D. Pere Turull, D. Benet Adroer, D. Joan Bertran, Excm. Sr. D. Josep Monegal, D. Francisco Pous Plá, D. Carles Sanlleu, Excm. Sr. Conde de Figols, Excelentíssim Sr. Duc de Solferino, Excm. Sr. D. Eusebi Bertran, Excm. Sr. D. Leonci Soler i March, Excm. Sr. D. Joan Vallés i Pujals, D. Pere Llosas, D. Pere Gil, D. Mariano de Pano i D. Josep Pous i Mola.

—Les principals entitats agrícoles de Catalunya, per medi dels seus representants al Congrés Patronal de Vigo, senyors Fortuny i Maspons i Camaraca, aconseguiren que fos acceptada una conclusió dirigida al Govern per a que procurés que la propera Conferència Internacional de Ginebra no tractés les qüestions agrícoles que per la seva naturalesa no poden ésser objecte d'una reglamentació internacional, abstenint-se, al efecte, el Govern espanyol, d'enviar delegats a dita Conferència, deixant que cada nació arregli lliurement aquestes qüestions.

—Designada definitivament, a petició de l'Institut d'Orientació Professional, la ciutat de Barcelona, per a la celebració de la vinent Conferència Internacional de Psicotècnica Professional, l'esmentada institució ha delegat al doctor Mira, cap del Laboratori Psicomètric, perquè faci un viatge d'informació prop de diverses institucions similars i personalitats especialitzades per tal de sotmetre a l'aprovació dels tècnics que han de concórrer a la dita conferència, el projecte de programa formulat pel nostre Institut.

—La Banca Social de Previsió i Estímul de Catalunya, està organitzant la secció de assistència popular, per la qual cosa agrairà als metges i farmecèutics que desitgin formar part d'aquesta organització, que remetin llurs noms i domicilis a les oficines (Granvia Layetana, 17, departament 35 i 36).

—El Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya ha aprovat ja els títols que podran assolir els obrers mecànics que cursen llurs estudis a l'Escola Elemental del Treball.

Els títols son dos: de «Contramestre auxi-

liar» per cadescuna de les especialitats de Fonderia, Ajustatge a la mà, Treball de Màquines-eines i Dibuix de Projectes pels alumnes que, havent els quatre anys de l'ensenyament corresponent, superin els exercicis de Revàlida, i l'altre títol, general, de «Contramestre d'indústries mecàniques» per aquells que, posseint ja el títol anterior, hagin fet a més a més els estudis complementaris que hom els assenyalarà de Tecnologia dels rams de la Indústria que no hagin estudiat especialment i a més a més sobre Economia i Legislació industrial i obrera, Comptabilitat, Organització de tallers i establiment de preus de cost: Correspondència i redacció de documents i primers auxilis en cas d'accidents de treball.

—L'Escola d'Infermeres de «l'Institut de la Dona que treballa», anuncia l'obrimient del curset preparatori per els estudis d'infermera del Montepio de Santa Madrona, el qual curset es donarà a partir del dia 16 d'aquest mes els dimarts, dijous i dissabtes, de set a vuit del vespre, en la pròpia Escola (Baix de Sant Pere, 1, 3 i 5).

—La Caixa de Crèdit Comunal de la Mancomunitat ha concedit al Sindicat Agrícola de Albatarrech (Lleyda) 20,000 pessetes i al de Albagés, 60,000.

Les dugues entitats son mereixedores de aital confiança.

—El cultiu del cotó, quines proves s'han fet amb tota cura tant pels enginyers agrònoms com per alguns propietaris, ha donat bons resultats, especialment a Màlaga i Sevilla. La qualitat rés té que envejar a la del cotó foraster.

—El Ministre del Treball, que acaba de establir un Tribunal Industrial a Bilbao, es proposa aquest istiu enllestir els projectes de llei sobre Contracte de Treball, Sindicació obligatoria i Tribunals paritaris.

Mes, a jutjar per el que passà al projecte de Cases barates...

—Ha sigut molt comentada la R. O. declarant sobresseits i nuls els expedients incoats contra els que caigueren en manca ment en el que's refereix al ram de provehiments i subsistències.

El Ministre que ha firmat aquesta R. O. ha vist l'aurora boreal consabuda...

D'ací d'allà

El setmanari sindicalista de Lleida «Lucha Social» publica unes manifestacions exposades pel camarada Nin, secretari de la C. N. T. d'Espanya en l'orgue dels sindicalistes revolucionaris alemanys «Der Syndicalist».

Hi ha que suposar que aquest angelical Nin els ho devia contar en català als eminents comunistes lleidatans, perquè ¡vaja! que no ens enreden amb que saben l'alemany.

I a propòsit d'això, un consell al secretari de la C. N. T. d'E. (la quinta part de l'abecedari): Val més que per comptes d'anar-se a pronunciar a Berlin, se'n vagi a París que farà més tropa roja, perquè allí li diran «camarade le Nin» ¡Passi-ho bé, sovietero!

Estant ja en capella un condemnat a mort, li preguntaren, com de costum, quina gràcia demanava.

Mireu—va dir—ja sabeu tots bé prou les trifulgues que passen els pobres per poder trobar lloc on viure amb la manca de cases que hi ha. La meva desgraciada família, falta de recursos, s'haurà de veure al carrer. Jo moriré amb una gran congoixa si no els veig ben acondicionats ¡pobres pares, pobre muller i pobres fillets! Us demano solament, si voleu que mori tranquil, que ajorneu l'execució de la meva sentència fins tant que sigui un fet la llei de cases a bon preu...

I el funcionari judicial perdent la seva característica serietat i picant l'ullet, li va dar un benèvol copet al melic, bo i dient:

—¡Apa, viu!

S'estan fent grans preparatius per la celebració del tercer congrés de la Tercera Internacional.

Es representarà una obra teatral en el Gran Circ Nacional, titulada «Mystere-Bouffes» i traduïda per una jove poetessa i comunista que es diu Rita Rait.

Aquesta tasca de traductor l'havia de fer en Lenin, però aquest enfainat ordenà en rus, naturalment:—*¡Que ho faci Rita!*

I Trotsky afegí:—*Rita Rait*, que és versaire de lo més comú que existeix.

Altra novetat del projectat Congrés, és que serà des del començament a la fi, fotografiat, cinematografiat, fonografiat, gramofoniat i impresionat en plaques de piano de maneta.

Un detall: En el repartiment de papers del drama, no n'han dat cap de primera part als comunistes espanyols, que faran de *coru* com a la tragèdia grega.

Els nostres compatriotes es queixen amb raó i diuen que es veu que els companys estrangers no tenen de *coru*.

No lluir-se fent comèdia
sortint de comparsa grega...
més bé que estar de tragèdia
és pot dir que estan de pega.

Davant la por que es preparés una coartada als sindicalistes detinguts al castell de la Mola, els socialistes de la península han fet una crida a tot el país per exigir al govern la garantia de la vida de tots els ciutadans.

Al Ministre de la Governació li ha xocat aquesta sortida, i ha assegurat que no hi ha por de res perquè ara precisament permeten als presos banyar-se i canviar-se la roba amb freqüència.

Ja ho sabeu ciutadans, si voleu garantir la immunitat llur, en tenen prou amb cuidar de la higiene.

I ara en serio: demanar al Govern en aquest temps certa classe d'assegurança és estar de broma, perquè, no han sigut solament sindicalistes detinguts els que han caigut, sino homes de totes les classes, germans i ciutadans de totes les categories, culpables i ignocents.

INDUSTRIA CATALANA
MARCA DEPOSITADA

GRAN CERERIA DE ANTONIO SALA

40 Calle de la Princesa 40
Teléfono 428

BARCELONA

BLANQUEO de Ceras en grande escala
NUEVO SISTEMA AL VAPOR
2 Diplomas de honor

FABRICA de Bujías Estearicas y transparentes
PRIVILEGIADO POR S. M.
2 Grandes premios

GRAN CERERIA
ESPECIALIDAD en cirios, blandones, ha-
chas, candelas y todo lo
concerniente al ramo de cerería, elaborado con toda
perfección al peso, forma y gusto de cada país en CE-
RAS PURAS DE ABEJAS para el CULTO CATOLICO,
y con buenas mezclas de varias clases y precios. «Sin
humo, olor ni carbón.»

BLANQUEO DE CERAS en gran escala, puras sin mezcla.
CERAS AMARILLAS de todas proceden-
cias. Cerecina, Perafina, Estearina, etc. etc.

FABRICA de BUJIAS Estearicas y trans-
parentes, blancas
y colores de todas clases y varios precios. Cirios y
blandones estearicos de todas dimensiones.
Casa fundada en 1858. Expediciones a todos
los paises de la Península y Ultramar.
12 MEDALLAS DE 1.ª y 2.ª CLASE

Princesa, 40 **ANTONIO SALA** Barcelona
Teléfono, 428. A.
Se remiten notas de precios, y catálogos, gratis.

CATALUNYA SOCIAL SURT ELS DISSABTES

Un any. 8 ptes.
Sis mesos 4 »
Cada número . . . 15 cèntims.

ANUNCIS A PREUS ECONÒMICS

CONSULTORIO CLÍNICO
DEL
DR. R. JORDÁ MASIP

Tratamiento moderno de las enfer-
medades génito-urinarios y cirugía
Condiciones especiales para trabajadores.

HORAS DE VISITA:
DE 7 A 9, TARDE.

BOQUERIA, 27 pral. 2.ª
Entrada : ALSINA, 3.

GRANS MAGATZEMS JORBA
MANRESA-BARCELONA-BRUSEL·LES

ELS MES IMPORTANTS
:: DE CATALUNYA ::

ELS QUE VENEN MES,
:: I MES BARATO ::

CONTINUAMENT ES REBEN LES MES ALTES NOVETATS
EN CAMISERIA, LLANERIA, SASTRERIA, SOMBRERERIA,
SABATERIA, JOIERIA, ETZ.

PREU FIXE

LEGIA

CONEJO

REHUSAR BOTELLAS MAL TAPADAS

Academia Gots

FUNDADA EN 1879.—C. ARCHS, 7, pral.
(Travesía de plazas Santa Ana y Nueva)

CENTRO DE ENSEÑANZA, ESENCIAL-
MENTE PRÁCTICA, DE COMERCIO

Reforma de letra, Ortografía, Correspondencia comercial, Documentación, Prácticas de escritorio, *Mecanografía*.—Cálculo mercantil y Teneduría de libros por partida doble, aplicados a toda clase de empresas incluidas la *Banca y Bolsa*.—El Título de Tenedor de libros, previos exámenes por peritos y profesores mercantiles. *Clases especiales para señoritas*.—Practical of School Languages (Lenguas vivas) por profesores extranjeros y por métodos modernos puramente prácticos.—Taquigrafía.—Geografía comercial, *Lenguáfonos*.

(or) fol
304 (46.71) Gt.

LLET CONDENSADA

PROVEU-LA

UNA

VEGADA

ES LA

MELLOR

MARCA

LA LECHERA

SERVICIOS DE LA COMPAÑIA TRASATLÁNTICA

Línea de Cuba Méjico.—Servicio mensual saliendo de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 y de Coruña el 21, para Habana y Veracruz. Salidas de Veracruz el 16 y de Habana el 20 de cada mes, para Coruña, Gijón y Santander.

Línea de Buenos Aires.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 4, de Málaga el 5 y de Cádiz el 7, para Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires; emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires el día 2 y de Montevideo el 3.

Línea de New-York, Cuba, Méjico.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 25, de Valencia el 26, de Málaga el 28 y de Cádiz el 30, para New-York, Habana y Veracruz. Regreso de Veracruz el 27 y de la Habana el 30 de cada mes con escala en New-York.

Línea de Venezuela-Colombia.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 10, el 11 de Valencia, el 13 de Málaga, y de Cádiz el 16 de cada mes, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico y Habana. Salidas de Colón el 12 para Sabanilla, Curasao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canarias, Cádiz y Barcelona.

Línea de Fernando Póo.—Servicio mensual saliendo de Barcelona el 2, de Valencia el 3, de Alicante el 4, de Cádiz el 7, para Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma y puertos de la costa occidental de Africa. Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península indicadas en el viaje de ida.

Regreso de Fernando Póo el 2, haciendo las escalas de Canarias y de la Península, indicadas en el viaje de ida.

Línea Brasil-Plata.—Saliendo de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña y Vigo para Río Janeiro, Montevideo y Buenos Aires, emprendiendo el viaje de regreso desde Buenos Aires para Montevideo, Santos, Río Janeiro, Canarias, Vigo, Coruña, Gijón, Santander y Bilbao.

Además de los indicados servicios, la Compañía Trasatlántica tiene establecidos los especiales de los puertos del Mediterráneo a New-York, puertos Cantábrico a New-York y la Línea de Barcelona a Filipinas, cuyas salidas no son fijas y se anunciarán oportunamente en cada viaje.

Estos vapores admiten carga en las condiciones más favorables y pasajeros, a quienes la Compañía da alojamiento muy cómodo y trato esmerado, como ha acreditado en su dilatado servicio. Todos los vapores tienen telegrafía sin hilos. También se admite carga y se expiden pasajes para todos los puertos del mundo, servidos por líneas regulares.

FRANQUEO CONCERTADO

Ag. La Herencia de Oro, Calle Nueva de S. Francisco, 77, Barcelona